

ԻՅԱԼԵԱՌԱՄ 161,123 ՆԷՖԷՐ ԴԱՅԹՕԻԸ
ԽԱԲԱՍՐ ԱՊՈՐՈՆԻԱԳՈՒ ՕՐՈՐԱԳՆՆՈՒՄ,
ՎԻՆ ՆԷՖԷՐ քԵԱՏՆԵ 7 ՆԷՖԷՐ ԲԱԲԱՍ
ԽՐԷՀՄԵՐՈՒ, ՎԵ ՄԵԿԱՀԻԿԻ ԱՎԻԲԵՏԵՆ Ի

սէ, եալընը 3,272 բաբաս պուլունմագ-
տա իմիշ:

Մէմալիքի մէզպուրէտէ եմրի զերա-
աթլա մէշղու 4 միլիօն 870 պին նէֆէր
էրքէք, վէ 2 միլիօն 840 նէֆէր նիսա
պուլունմագտա օլտուղուտան, էհալի-
նին պիր սիւլիւսիւնիւն էհլի զերաւտան
օլտուղու անլաշըմըշ տըր:

Մանիֆաթուրաւեա տայիր խըտմէթ-
լէրտէ 3 միլիօն 72 պին քէսան պու-
լունուպ, վէ մատենլէրտէ իսէ 59 պին նէ-
ֆէրէ եադըն քէսան իշլէմէքտէ իմիշ:

Հիւքիւմէթ ձէ մէմուրիյեթլէրտէ
430 պին 507 նէֆէր քէսան պուլու-
նուպ, պուլարտան 6,351 նէֆէրի գա-
տըն թայիֆէսինտէն իմիշ:

Իթալեա տէվէթինին էհալիսի ձէ-
ման 21 միլիօն 143,552 նուֆուս հիսապ
օլունտուղու թագտիրտէ, 305,333 նէ-
ֆէր տիլէնձի պուլունմագտա օլուպ,
պուլարտան իսէ 176,999 նէֆէրի նի-
սա զիւմրէսինտէն իմիշ:

— Ինկիլթէրլանդն իւշ գըթա ձէգի-
լէլէրտէն միւլէթթէպ օլտուղու մա-
լիւմ տուր:

Կէշէն սէնէ եալընըգ ինկիլթէրրա ա-
տասընաա 597 միլիօն 278 պին գատար,
բօսթա մարիֆէթիյէ մէթթուպ տա-
ղըտըրըր, վէ աւտամ պաշընա սէնէվի
28 գըթա մէթթուպ իսապէթ իթտիկի,
վէ Սգօշեա աւտասընաա 67 միլիօնտան
գէյատէ մէթթուպ թէվգի իտիլիպ, վէ
աւտամ պաշընա 21 գըթա մէթթուպ
տիւշտիւկիւ, վէ Իրլանտաւտա իսէ 56
միլիօնտան գէյատէ մէթթուպ տաղըտը-
լըպ, վէ նուֆուս պաշընա 10 մէթթուպ
իսապէթ իթտիկի, վէ պուլ մէթթուպ-
լարն սայըսընըն, նիսպէթլէ հէր սէնէ
իգտիւտա պուլմագտա օլտուղու զագէ-
թալարտա օգուլմուշ տուր:

Ինկիլթէրլանտա չըգան զագէթալարը
բօսթալարը, նէշըլէրինտէն օն պէշ կիւն
սօնրա փարասըգ կէթիւրմէքտէ օլտուգ-
լարը հալտէ, 1865 սէնէսինտէ, 43 մի-
լիօն 569 պին 955 նիւսիւ փարասըգ զա-
գէթա թաշըմըշար տըր:

Ինկիլթէր միլէթինին իլէրու կիթմէ-
սինէ էն պիւլիւք սէպէպլէրտէն պիրիսի-
նին տախի, զագէթա օգուլմագ իլէ օլ-
պտպտէ տէրքեարօլտն սէրպէսթիյէթ վէ
գօլպըք օլմասընա, իշթէ շու խուսուս
տախի րանա տէլալէթ իթմէքտէ տիր:
շէյլէ քի, ինկիլթէրլա տէվէթի, էհա-
լիսինին զագէթա օգուլմասընտան, պազը
տէվէթլէր կիպի թէհի եէրտէ գօրգմա-
տըգտան պաշգա, մուղայիլի օլարագ, օլ-
պապտէ թէշվիգաթ ու թէսհիլաթ տա-
խի կէօսթէրմէքտէ տիր: վէհասըր, ին-
կիլթէրլա տէվէթի, զիւրի տէսթանը օ-
լան հէր շախսըն, տէյիլ հայվան մէսապէ-
սինտէ պուլունմասընա, իլա հէմատամ

օլմասընա չալընըպ, վէ աւտամլարա հիւքմ-
իթմէքտէ, վէ հէմտէ օլաւտամլար սա-
յէսինտէ քէսպի գուլվէթ վէ ազամէթ
իյլէմէքտէ տիր:

Սէնէյի մէզպուրէտէ բօսթալար իլէ
թաշընան զագէթա վէ քիթապլարն սա-
յըսը, ձէման 818 միլիօն, 990 պին գը-
թաւա պալիլ օլմուշ տուր:

Պիզ գանն իտէրիլ քի, Թիւրքիւեա-
մըգ բօսթալարըյա, էհալիմիլ ինկիլ-
թէրրա էհալիսինտէն գէյատէ օլտուղու
թագտիրտէ, սէնէտէ եալընըգ պիր մի-
լիօն զագէթա վէ քիթապ թաշընմագ-
տա տըր, տիւմէք տիր քի, օգուլմագ ձի-
հէթիյէ ինկիլիլգէրտէն լա ազալլ եիւզ
տէրէձէ կէրիտէ պուլունմագտայըգ, է-
սէֆ իտէձէք պիր հալ:

— Վիէննանըն Բրէս նամ զագէթա-
սընտա օգուլտուղունա կէօրէ, Մէքսի-
գա իմբէրաթօրու հագըթլէրի, Ֆրան-
սա տէվէթինին ագձէձէ մուլվէնէթի-
նի տիլէտիկիյլէ պէրապէր, մէզքիւր թէք-
լիֆի գապուլ օլունմատըրը թագտիրտէ
իսթիֆա իթմէք նիյէթինտէ պուլուն-
տուղունու տախի պէյան իյլէմիշ տիր:

Ֆրանսա հիւքիւմէթի մէզքիւր թէք-
լիֆէ րէտտ իլէ ձէվապ վիրտիքտէն պաշ-
գա, մարէշալ Պագէնէ տախի, իմբէրա-
թօրու միւշարիլէյհ սահիհէն իսթիֆա
իյլէտիկիյլէ, էհալիսին միւրատը անլա-
շըմագ նիյէթիյլէ, ումուլմէն հէր քէս-
տէն գուրա թօրլամասընա տայիր թա-
լիմաթ կէօնտէրմիշ տիր:

Պու հալաւտիս սահիհ օլտուղու թագ-
տիրտէ, տիլգաթա շաւան իսէտէ, հէ-
նուզ գէյատէսիյլէ թաաւիգէ միւհթաձ
տըր:

— Սմէրիգատա գատը ու հայսիյեթ
տէնիլէն շէյին նէ գատար թանըմագտէ
օլտուղուն պէյան նիյէթիյլէ, շու ա-
թիտէքի միսալը տէրձ իտէրիլ:

Ֆէտէրէլէր ժէնէրալարընտան շէօհ-
րէթշուար ժէնէրալ Սգօթ վէֆաթ իթ-
միշ օլտուղունտան, Գօնկրէ մէձիւսիյու-
նիս 4 տէ պէրայի հիւզն ու մաթէմ թա-
թիլ իթտիքտէն պաշգա, ժէնէրալ Կրանթ
տախի, նիպամ ասկէրի զապիթանընա խա-
պէրլէր կէօնտէրէքէք, ալթըպ միւտտէթ
կէրէք սօլ գօլարընտա վէ կէրէք գըլըձ-
լարը գընլարընտա սիյահ պիւրիւնձիւք
թաշըմալարըն էմր իթմիշ, վէ յուսիս
1 տէ, եանի ձէնագէ ալալընըն իձրա օ-
լունտուղու կիւնիւ, Մէմալիքի միւձթէ-
մէանըն ասկէր պուլունան հէր մահէլ-
լիտէ, հէր եարըմշար սաաթտա թօր-
լար ալթըմըշ տըր:

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՏԱՍԻԼԻԹԷ

Լէվանթտա օգուլտուղունա կէօրէ,
Ենի թէշքիլ օլունան վիւյէթլէրտէ ի-

տարէձէ իսլահաթ, վէ վարիտաթձա
մէնֆաաթ կէրիւլմէսի մէմուլտէն պու-
լունմագտա իլէն, մուղայիլի գուհուրա
կէլմէքտէ օլտուղու պիթթէձրիւպէ ան-
լաշըտըրընտան, օլ խուսուստան սարֆը
նագար օլունաձագ տըր: Շէյլէ քի, Թու-
նատա, Սիւրիատա, վէ Էրգրուտա հիւ-
քիւմէթի մահէլլիյէ հէման եօգ կիպի
պիր հալէ տիւշար օլմուշ օլուպ, վէ մա-
հալի մէզպուրէնին նիզամաթը ձէտիտէ-
սինտէն հուսուլէ կէլէն մէսարիֆաթ իսէ,
էսկի հալլէրի մէսարիֆաթըն թէձա-
վուզ իթմիշ օլտուղունտան, պուլունտան
շէյլէ պաշգա վիւյէթ թէշքիլ գըլըն-
մատըգտան պաշգա, պուլունանլարըն
լաղվիլէ տախի գարար վէրիմիշ տիր:

Պու խուսուս պէյլէ օլտուղու հալ-
տէ, թաշարլարըն ուֆագ թէֆէք իշլէ-
րի, քէլ էվլէլ երին իսթանպուլ կէլէձէ-
կինտէն, վագաա պուրանըն եիւքիւ ա-
ղըրլաշմըշ օլաձագ տըր: հալ պուլ քի,
մէմալիքին շիմտիքի հալինէ նիսպէթլէ,
պուլունտան պաշգա պիր շարէտէ եօգտուր
կիպի կէօրիւնմէքտէ տիր:

Վիւյէթլէր թէշքիլինտէ պաշգա մահ-
զուրլար վար իսէ օնլարը պիլմէյիլ, ֆա-
գաթ մէսարիֆաթըն արթմասը խուսու-
սունա կէլինտիքտէ, պիլ տէրիլ քի, է-
կէր արա եէրէ սույի իսթիմալ կիրմէմիշ-
տէ, անձագ էհէմիյեթլէ տէն օլան շէյլէր-
ձէ մէսարիֆաթ արթմըշ իսէ, պուլ խու-
սուս հէմ թապիլի տիր, վէ հէմտէ իսլա-
հաթը մաթլուպէնին վիձուտէ կէլմէսի-
նէ տէլալէթ իտէր, զիւրա, մէսարիֆաթ
արթմատըգձա, հիլ պիր շէյտէ թէգատ-
տիւմ իհթիմալտէն տէյիլ տիր:

— Գարատալ պէյի բրէնա նիքօլա թա-
րաֆընտան Պապը-Ալիյէ պիր էլշի կէլ-
միշ օլտուղունու, կէշէնլէրտէ պիլտիր-
միշ իտիք, պիր գաշ կիւն ագտէմ միւ-
մալիլէյհ էլշի, միւշարիլէյհ վիլօտա
թարաֆընտան Չաթը հագըթի սատա-
րէթրէնահիլէ, տէրուլինտէ շու աթի-
տէքի տէօրթ գըթա մաթլուպաթ պու-
լունտուղու հալտէ, պիր գըթա նաթ-
թագտիւմ իյլէմիշ տիր:

1. Սրուլթօ նամ մահէլլին գարըն-
սընտա օլուպ, Գարատալա միւլհագ պու-
լունան, վէ Նօվօսէլլօ (Ենի-քէյ) թէս-
միյէ օլունան մահէլլ թալուսթլարըն-
տա իւշ սէնէտէն պէրու պուլունմագ-
տէ օլան Օսմանլը ասաքիրինին օրատան
չըգմասը: 2. Էօմէր բաշա հագըթլէրինին
սօն սէֆէրինտէն պէրու եարըմըշ օլան
վիշօթիցա գալապը իլէ, ախշապ պինալա-
րըն երգըմասը: 3. Սէթթիլեթ մուահէ-
տէսինին պէշինձի պէնտիլին ահքեամընձա
Գարատալլըլար Թիւրքիատա թօրագ
սահիպի օլապիլէձէք իլէն, շու հագըլա-
րընըն իձրա օլունմամասը ձիհէթլէ տիւ-
շար օլտուղուրը գարարլարըն Գարատալ-

լըլարա վերիմէսի լազըմ կէլտիկինտէն , մեզքիւր պէնտին գուվիտէն Ֆիլիէ կէթիլիմէսի . վէ 4 . Հաֆըզ պէյին եւ թինէ պաշգա պիր մէմուր կէօնտէրիւ մէսի .

Բրէնսի միւշարիլէյ՝ շու տէօրթ խու առաւուն ալթթթաճիլ իճրասընը մաթ լուպ իթտիկիլէ պէրասպէր , Պապը-Ալի թարաֆընտան մեղքիւր թէքլիֆլէրէրէ տտիւղըն ճէվապ վերիլտիկի թագտիրտէ , էֆքեարը ֆասիտէսինի մէվգըն իճրայէ գոյմահա մէճպուր օլաճաղընը տա խի անլաթմըշ տըր . . ԼԷՎԱՆԹ

—Շու Պիւքրէշ հաւատիսի պիր իքի կիւն տիւր զագէթալարտա օգուենմագտա օլտուղուտան , Աֆիթապտան ալարագ պէյան իտէրիզ .

Պիւքրէշ , 30 յունիս .

Աթալգ մէճիսէ տայաթտը , Եէհու տիլէր իշին իհսան օլուեն հուգուգու բօլթիլիլէյնի Ֆէսիլինի թալէպ էյլէսի . Սինափօնլարընը պաստըլար , հասըլը մէճիլիսի իմարէթ շու հուգուգուեն Ֆէսիլինի միւթահիւտ օլտու , խալգ լա հաթ տըր . .

Իշպու թէլէկրտֆնամէտէ էրպապը միւթալանըն անլայաճաղը պու տուր քի . Ուլահ վէ Պուղտանտա Եէհուտի փէք շօգ օլուպ , էքսէրիսի էհիսէրվէթ վէ իշիլկար օլտուգլարընտան , իմարէթ թւմուրլարընա տալի գարըշմագ իսթէ տիլէր . վէ Բուճուէն նամ կագէթանըն միւթլիլիսի պուենլարա հագգ վէրմիշ օլմաղ իլէ , Եէհուտիլէրին տալի ումուրու իմարէթէ գարըշմա հուգուգուենու Մէմլէքէթէյն թանգիմաթընա իտիալ իթմիլէր իտի . լաքին , սայիր պիր կագէթա էկէրլէ Եէհուտիլէր ումուր իմարէթէ գարըշմագ օլուլար իսէ , իրիսթիանլարա զալէպէ իտէրլէր տէյու խալգը թէշվիգ իտուպ , միլլէթ ալաղլանտըղընտան , նիհալէթ պու պէնտի թանգիմաթտան թէն . զիլ իթմէյն մէճպուր օլմուշար տըր .

« 1 — Պուենտան պէյլէ մէմուրլինի պէլտէտէն հիշ պիրիսի Բուճուէնիսթանա Եէհուտիլէրէ հուգուգու բօլթիլի գըյէ իհսան օլմագ իւղըն ասլա թէքլիֆ իթմէյն ճէսարէթ իտէմէյն .

« 2 — Պուենտան պէյլէ Եէհուտիլէր Բուճուէնիսթանըն ֆագաթ շէհրլէրինտէ իսքեան իտէպիլիպ , հիշ պիր գարիեթտէ աաքին օլմահաճաղ տըր .

« 3 — Եէհուտիլէր քէնտի միլլէթլէրի իշին իգթիլգա իտէճէք մէքիւլաթ վէ մէշըուպաթտան պաշգա , սայիր միլլէթլէր իշին իգթիլգա իտէն մէքիւլաթ վէ մէշըուպաթթը հիշ պիր վէճ իլէ ալուպ աթթամայաճաղար .

« 4 — Բուճուէնիսթանտա իրիսթիյան միլլէթլին բաղար կիւնիւ միլլէն սայիրէ ինտինտէ տալի , վէ խուսուսի իլէ իրընիս .

Թիանլար ինտինտէ . բէք միւթէպէր թու . թուլաճաղ տըր . .

Պու տէրէճէ ճէպրի թէքլիֆ օլմագ , պուենտէն էմալընը պաղը Բոմա թօրուա զընտա կէօրէրէք թայեիպ իտէր իտիք , շիմտի պու միսիլու թէքլիֆաթը մէգ մուճէնին մէտէնիլէթէ եիւզ թութ մուշ Բուճուէնիսթան էհալիսի թարաֆընտան հիւքիւմէթէ օլմասը աճիպ վէ զարիպ պիր մաոտէ տիր .

Բուճուէնիսթանտէ Եէհուտի միլլէթի իշիլկարիլարը վէ գէքեալէթլէրիլէ քէսպի սէրվէթու շէօհրէթ իթմիլէր իսէ , կիւնահքեալ մը օլմուշար , իրիսթիան միլլէթլին պէյլէ խամ թէքլիֆի քէնտի միւթէյիպիլլէրլինի վէ գաաֆէթլէրլինի խալաղ իլլէմէղ մի . վէ ուսուլի մէտէնիլէթտէ պէյլէ վահշիլլէրտէ օլապիլլէր մի , ասըր միւթէվասըթատա միւրը . ԱՅԻԹԱՊ

ՄԱՆՁՈՒՄԷԻ ՄԱՍՆԱԻՈՐ

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Իզմիր , 16 յունիս 1866

Անցեալ ուրբաթ օրը Աւստրիական շոգենաւով նահանգիս ընդհանուր կառավարիչ Բաշիտ Բաշան հասաւ Իզմիր , ուր իւր աստիճանին յարմար մեծ պատուով ընդունուեցաւ քաղաքիս փոխ . կառավարչէն ու « Խօսնախին » պաշտօնաւորներէն : Շոգենաւը սովորական ժամէն առաջ երկաթ նետելուն իզմիրի նաւահանգիստը գիշերուան ժամը ալաֆորանկայ 10 ին ատենները , ինչպէս ուրախութեան եւ ի պատիւ մեր ազնիւ կառավարչին տեսակ տեսակ ֆիշէնքներ նետուեցան շոգենաւին մէջէն ու հասարակութենէն մաս մը անձինք նուազարաններու ձայներով գիմաւորեցին եւ հուրբաներու անդադար աղաղակներով նաւակ նստեցուցին ու գուրա հանեցին :

Հետեւեալ օրը բոլոր հիւպատոսները ու քաղաքիս երեւելի անձերը անոր բարի գալուստը մաղթելու գացին , որոնք սիրով ու մեծ յարգանքով ընդունեց :

Անանկ կը յուսայինք որ միւս գաւառներուն պէս մեր իզմիրի գաւառն ալ վիլայէթներու կարգը կանցնի կառավարչնու Պօլիս գտնուած ժամանակ , (ինչպէս որ անանկ տարաձայնութիւն մ'ալ ելաւ) ու մեր պատուական կառավարչին ալ յիշեալ վիլայէթին գլուխ կանուանուի , բայց գժեղադարար բարձրագոյն դուռը այս կարգադրութիւնը ուրիշ յարմար առթի թողեր է :

Կը փափաքէինք չիտակը որ կառավարութիւնը մեր նահանգն ալ ժամ մը առաջ վիլայէթ ընելու խորհէր , ինչու որ այն ժամանակ շատ մը չարութիւններու եւ գէշութիւններու առջեւ առնուած կըլլար :

Ազգային վիճակին տէքթթական ասպարէզ մը բացած է :

Քաղաքական ժողովոյ անդամները այս մօտերա իրենց պաշտօնէն բռնի հանուեցան , ու քանի մը տիրապէտ ու խռովարար անձինք անոնց տեղը ինքզինքնին ազգային երեսփոխան հանդիսացուցին մաս մը հասարա-

կութենէն քանի մը ստորագրութիւն ժողովելով , որուն մեր ազգայէն , բարեացակամ ու արթուն փոխ-առաջնորդնիս , « քանի որ ազգին մեծագոյն մասը այսպէս կը պահանջէ , դէմ դնել չըլլար » կըսէ , եւ Ազգին կնիքը անոնց ձեռքէն կառնու ու ասոնց կը յանձնէ : Այս դարմանալի դէպքը ու անդի Սահմանադրական եղելութիւնը հասարակութեան ողջամիտ մասին մեծ գայթակղութեան տեղի առաւ է :

Այսօր յիշեալ խռովասէր ու ազգատեաց աղաները ֆաղաքական ժողովոյ ատենը կամ լաւ եւս է ըսել նախկին դրութեամբ իշխան աղաներու ատենը կը թագաւորեն :

Հիմայ քննադատենք թէ ինչո՞ւ համար խռովասէր կը կոչիմ այս պարոնները :

Խռովասէր , վասն զի թէպէտ եւ առաջուան ֆաղաքական անկարող էր իւր պաշտօնին ու մեծամեծս բարբառելէ իղատ ուրիշ բան չէր գիտէր , բայց եւ այնպէս քէօթ թօրալ կերթար կոր , շատ գործեր թէ եւ կերկարէին , բայց վերջապէս ուշ կամ կանուխ կը տեսնուէին կոր :

Ազգն ալ արդէն իւր վիճակէն յուսահատած անտարբերութեամբ հանդիսատես եղած էր , այսպէս ամեն կողմ հանդարտութիւնը տիրած էր , եւ անա այս հանդարտութեան մէջ այս պարոններուն երեւ հասարակութենէն բռնի ստորագրութիւն ժողովելով , ինքզինքնին անոնց տեղ անդամ անառանելին , խռովութեան տեղի տալ չէ , հապա ի՞նչ է :

Ազգատեաց , վասն զի թէ որ իրենց ազգերին սիրող պարոններ էին ասոնք , եւ Ազգին օգտին հաւատարմութեամբ ծառայելու նպատակաւ եթէ միւսներուն ձեռքէն քաշեցին առին անոնց պաշտօնը , ինչո՞ւ համար ուրեմն կիրակի օրը նիստ ընելու հրաւէր գացած ատեն , մէջերին միմիայն երկուքը այս հրաւէրին պատասխաններ էին ու միւս վեց պարոնները չի հրամեցին Առաջնորդարան :

Ահա այս եւ անցեալ պարագաներու փորձառութիւնը ինձ հաւատացընել կուտայ որ այս պարոնները միմիայն իրենց բուռն ու անյագ կիրքը յագեցընելու , ու Ազգին մէջ խռովութեան որոմ ցանելու նպատակաւ ելան այն մէկալներուն ձեռքէն անոնց պաշտօնը յափշտակեցին Սահմանադրութեան տրամադրութեանցը հակառակ : Տեսնենք վերջը ուր պիտի երթայ , քանի որ այսպիսի փոխ-առաջնորդ մը ունինք որ անհոգութեան թելերով թաղուած , բայց ինքզինքը ամենեւին մարմնային գուարճութիւններէ չըզրկող եկեղեցական մը ու անոր գլուխը ու զինքը հոռ պաշտօնի խրկողը Պօլսոյ ծանօթ Պատրիարքն է , ասկէց աղէկ չըկրնար ըլլալ իզմիրի Ազգային վիճակ :

Ահաւասիկ իզմիրի ինքնակոչ աղաներուն ու ֆաղաքական Ատենը այսօր բազմող պարոններուն անունները :

Սըվաղլեան Թագաւոր էֆէնտի
Ճշմարտախօսեան Գարբիէլ էֆէնտի
Աղազարեան Խաչատուր աղա
Պալասանեան Ստեփան էֆէնտի
Էլմասեան Գէորգ աղա

Էփեզեան Մկրտիչ աղա
Տիրացունեան Սարգիս աղա
Օգոստոսիան Սուլթանին գահակալութեան
տարեգարձը սովորական կերպիւ տօնեց քա-
ղաքս ամսոյս 15-րդ գիշերը: Կառավարու-
թեան պալատի մեծ դռան ճակատը եւ հիւ-
պատոսարանները՝ ցորեկը դարնիներով ու
տեսակ տեսակ ծաղիկներով ու դրօշակնե-
րով զարդարուած էին, գիշերն ալ կազմի
լուսով փառաւորապէս լուսաւորուած:

Այս հանգէսը քաղաքս ընդհանուր կեր-
պիւ տօնած չէր. միմիայն տեղ տեղ փողոց-
ները քանի մը տեղ հաղիւ կը տեսնէինք քա-
նի մը անձինքներու տունները այս հանդի-
սին մասնակցող, որոնց կարգը արժանապէս
կրնամ դասել մեր ազգայիններէն Սըլաւդեան
Քաղաքի էֆէնտիին տանը դռան վրայի կա-
զով պատրաստուած լուսաւոր շքեղութիւնը:
Քաղաքիս բնակչաց այս մասին անհո-
գութիւնը տարուան ձախող պարագայից կու-
տամ:

Յունիս 1 էն 'ի վեր քաղաքս լուսաւորող
կազմի լապտերները Լօնտօնի ընկերութեան
գործակալին կողմանէ ընդունուած հրամանին
ու քանի մը օր առաջ Իզմիրի վարչութեան
կողմանէ հրատարակուած ծանուցագրին հա-
մեմատ վերցուցան, ու այն գլխաւոր փո-
շոցները որ մինչեւ այն օրը գիշերները փա-
ռաւորապէս լուսաւորուած էին, յանկարծ
յետին մթութեան մէջ թաղուեցան:

Լմբարսիալի հրատարակած յօդուածին ու
կազմի տուրքի գնոյն ու բաժանմանը համար
ամեն ազգաց երեսփոխաններէ կազմուած
յանձնաժողովոյն խօսքերուն նայելու ըլլանք,
սոսկալի հակասութիւն մը կը նշմարենք:

Էմբարսիալ կը գրէ որ յանձնաժողովին պաշ-
տօնը կազմին տուրքը այսինքն գինը որոշել
չէր, վասն զի յառաջագոյն կազմուած մաս-
նաժողով մը անոր գինը արդէն հինգ օսման-
ցի ոսկիի կոտրած, նահանգիս Ընդհանուր
Կառավարչին հաւանութիւնը ստացած ու
Բ. Դռան կողմանէ ալ վաւերացուած էր,
այլ այս յանձնաժողովին պաշտօնն էր, կը
յաւելու յիշեալ լրագիրը, յիշեալ տուրքը
իւրաքանչիւր բնակչի, իւր վիճակին համե-
մատ հաւասարապէս բաժնել, լապտերներուն
քանակութիւնը ու հեռաւորութիւնը որոշել
ու զանազանել ու վերջապէս հարկ եղածը
անօրինել էր:

Ասոր հակառակ կը պնդէ արդի յանձ-
նաժողովը ու կըսէ որ իւր պաշտօնը նախ-
կազմին «տուրքը» որոշել է եւ հետեւաբար
ամէն մէկ լապտերին գինը 5 (օսմանեան
ոսկի) կառաւարկէ:

Ահա այս պատճառաւ է որ Իզմիրի գոր-
ծակալը Լօնտօնի իւր վարչութեանը կը դի-
մէ, որովհետեւ հրաման կուգայ թէ մինչեւ որ
իւր պահանջած 81-2 լիւրան չընդունի, քա-
ղաքը լուսաւորելէ դադրի, ուստի ամսոյն
մէկէն կըստիպուի լապտերները մարել տա-
լու:

Վստահ եմք որ Բաշիս փաշային գա-
լտեամբը այս անկարգութեան վերջ կուտաց-
ուի, ըստ որում լապտերները վերցուած օ-
րէն 'ի վեր գիշերները գողութիւնները ու
ամէն տեսակ գէշութիւնները աւելցան:

Այսօր անանկ կը լսեմ որ լապտերին գի-

շը տարին 6 Օսմանեան ոսկի որոշուեր է
ու վաղը կամ մէկալն օր դարձեալ փողոցնե-
րը առաջնոյն պէս պիտի լուսաւորուին:

Այստեղ երկաթուղոյն շինութիւնը ար-
դէն լրացած ըլլալով շոգեկառաց ճանա-
պարհորդութիւնը վաղուանէ պիտի սկսի:
Այս ճամբուն դէմ ելած թընէլին վաղա-
հաս շինութիւնը ու քիչ ատենէ 'ի վեր գոհ-
ված ջանքերը, ընկերութեան արդի Սըր
Էմբըն դործակալին կը վերաբերի:

Ղաապայի երկաթուղին ալ հանած
ծանուցումներովը հասարակութիւնը կը որ-
սայ, ճամբուն վրայ հանդիպած զմայլելի
գիւղերը մարդ փոխադրելու: Ժողովուրդը
պարագայից անյարմար վիճակէն դժգոհ,
նիւթականը առանց խորհելու յիշեալ վար-
չութեան կողմանէ հրատարակուած մեծ ու
խոշոր ծանուցումներէն խաբուելով անոր հը-
րաւէրին կը դիմէ ու յուսահատ ինքզինք
զեղխութեան կուտայ:

Անկիւ-Ամերիկացի լարախաղաց ընկերու-
թիւնը «Եարտէն աը Զմիրն» ըսուած բն-
դարձակ ու փառաւոր պարտէզին մէջ ներ-
կայացումներ կուտայ: Այս ազրօպատները
դարմանալի քաջութեամբ ու ժոյ խաղեր
կուտան, որոնք այս արհեստին մէջ Եւրոպոյ
առաջին աստիճանի վարպետներուն կարգը
կրնամ դասել, բայց ցաւալին այն է որ շատ
քիչ մարդ կը յաճախէ կոր յիշեալ պարտէ-
զը, եւ այս պատճառաւ իւր առջի զմայլու-
թիւնը ու զուարթութիւնը բոլորովին կոր-
սնցուցած է, ու քաղաքիս ընտանեաց ըն-
տիր մասը խուռն բազմութեամբ «Որիթիլ
Էնտ Զմիրն» Բլըպ» ըսուած ծովեզրեայ
պարտէզը կը դիմէ, ուր քաղցր գիւղիւնին
շնչասպառ օդը կը վայելէ, որուն շատ պէտք
ունի ժողովուրդը, որովհետեւ սկսած է սաս-
տիկ տաք ընել քաղաքս: Ասի՛ք 15 օր եւս
պիտի տեսնես որ անապատ պիտի դառնայ
ու շատերը գիւղերը պիտի ցրուին հոն ա-
տեն մ'ալ գիւղական օդ ծծելու:

Վաղը կիրակի քաղաքիս Մասօնի ըն-
կերութիւնը 'ի նշան երախտագիտութեան
իւր պաշտպան տուրքին այսինքն Սէն-Ժա-
նի, մեծ հանդիսիւ «Պէնտը Տիան» անուն
զբօսավայրը տօն պիտի կատարէ, ուր փա-
ռաւոր ինճոյք մը պատրաստուած է: Ընկե-
րութեան բոլոր եղբայրները այս հանդիսին
ներկայ պիտի գտնուին անվրէպ: Յիշեալ
հանդիսին վարիչներէն քաղաքիս Ընդհանուր
կառավարիչն ալ հրաւեր ընդունած է:

Թաղթագեան Տիրան էֆէնտին որ
տեղական կառավարութեան պալատին թաղ-
մանն է, սնալիսէի պատուանշան ընդունեցաւ
այս շաբաթ: Այս առանձնանորոշութիւնը
հասարակութեան մէջ աղէկ ընդունելութիւն
գտաւ, որովհետեւ յիշեալ բանիւրուն, լեզուա-
գետ հայազգի պարոնը իւր ազնիւ բնաւորու-
թեամբը ինքզինքը ամենուն սիրցուցած է:

Այս հինգշաբթի օրը եկեղեցւոյ աւարտ-
մանէ ետքը Ս. Մարտիկեան վարժարանի տօ-
նախմբութեան հանդէսը կատարուեցաւ 'ի
ներկայութեան բազմաթիւ ժողովականներու:
Սովորական երգերը երգուելէն, Ս. Աւետա-
րանը կարդացուելէն ու փոխ առաջնորդը իւր
օրհնութիւնը տալէն ետքը հանգէսը վերջա-

ցաւ զպրոցին տեսուչ եւ Ուսումնասէր ըն-
կերութեան ատենապետ մեծա. միւսիւ Ոս-
կանեանի վսեմ ու ազդու ատենաբանութեամբ
ըր, որուն մէջ բաց ինոցանէ, արդարա-
դատ փաստերով եւ իրաւանց վրայ հիմնե-
լով դրժեց ու յետ մղեց քանի մը ատենէ
'ի վեր օրագիրներու մէջ հրատարակուած ան-
տեղի ու ատելութեան ոգով մաշուած գըր-
ուածները, ու 'ի վերջոյ յորդորելով ժողո-
վուրդը որ իրեն ձեռնտուութիւնը չիղլանայ
զպրոցին յառաջագիւղութեանը նպաստելու,
վերջացուց իւր ատենաբանութիւնը կեցցէ-
ներու աղաղակներով ու ծափահարութեանց
ձայներով եւ ամեն մարդ գոհ սրտով դըպ-
րոցէն դուրս ելաւ:

Եկող շաբթու Արշալոյսին մէջ պիտի
կարդացուի յիշեալ ատենաբանութիւնը:

Աղէքսանդրիոյ «Լիթիթ» անուն օրագի-
րէն իւր 11-րդ թուոյն մէջ կը ծանուցանէ
հասարակաց առողջութեան աղէկ ըլլալը,
բայց հոս յիշեալ քաղաքէն եկած շոգեհա-
ւերը 15 օր գառանթինա պահելու ստիպ-
ուած են Կոստանդնուպօլսոյ Առողջապահու-
թեան ժողովոյն կողմանէ եկած հրամանին
համաձայն:

Այս միջոցիս կը լսենք որ Աղէքսանդրի-
այէն եկած շոգեհաւերուն միայն 5 օր գա-
ռանթինա պահել պիտի տան:

Այս օրերս Ժիրօյի, Բաթէրսօն վաճա-
ռականին հետ շատոնց 'ի վեր վարած դատը
քաղաքիս հասարակութեան մէջ խօսակցու-
թեան նիւթ եղած է: Այս դատը երկոցունց
կողմանէ յանձնուած փաստաբաններու ձեռ-
քով Անգղիոյ հիւպատոսարանը տեսուեցաւ
ու լմնցաւ: Աս ատենին նախադա՛ր հիւ-
պատոսը ըլլալով, ինքն վճիռը պիտի տայ
ասոր համար ժողովուրդը որ մէկ քանի չա-
բաթէ 'ի վեր այս հետաքրքրական դատը հիւ-
պատոսարանը հրապարակաւ վարուած ատեն
ոճկնդիր ըլլալու կերթար, այս վճիռն կը-
սեմ, օր մը առաջ տեսնելու ու լսելու հա-
մար անհամբերութեամբ կըսպասէ:

Նմանապէս կը լսեմ այս ժամուս որ Ոս-
կանեանի կարդաղած ճառը յուզմունք պատ-
ճառեր է ժողովրդեան մէջ եւ քանի մը անը-
շան մարդիկ հոսկէց կամ հոնկէց ստորագ-
րութիւն ժողովուրդ եւր են, իբրեւ թէ Ոսկա-
նը սոյն ճառովը Իզմիրի մէջ յեղափոխութիւն
հանել կուզէ: Եկող շաբթու ձեզի կը գը-
րեմ ինչ որ հետեւելու ըլլայ:

Իզմիր հազգրնոտ պուճուտան ագտեմ
պաշտա մէքթուպլար տախի տէրձ իթ-
միշ օլուպ, վէ հէրնէ դատար պու մէք-
թուպտա էվլէլքիլէրէ մուղայիր էֆ-
քեարլար վար իսէտէ, պիլ պիթարաթ-
լըղա ըիայէթէն, պիլ պիլիթի թասհիհ
իթմէքլիթի թարաթիւնէ թէրք իլէ սիւ-
քիութ իտէրիլ:

ՍԱՀԻՊ ՂԱԶԷԹԱ
ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԼԷՎԱՆԹ ՀԷՐԱԼՏԸՆ ԹԱՊԵԱՆԵՍԻՆԵԻ
ՊԷՅ-ՕՂԼԻՍԱ ՏՕՂԻՌ ԵՕԼՏԱ, ՅՕԹՕԿՐԱՅ ԱՊՏՈՒԼԼԱՅ
ՊԵՐԱՏԷՐԼԷՐ ԴԱՐԵՐԵՆՏԱ ՆՈՒՄԵՐՈ 519: